

سرمقاله

از حملات استراتژیک تا حوصله استراتژیک

حفیظ الله زکی

ما بارها گفته ایم که در افغانستان میان ریشه های جنگ و راه حل هایی که برای ختم جنگ جستجو می شود، همسانی وجود ندارد. ما سالهاست که بر ابعاد منطقه ای و بین المللی جنگ تأکید می ورزیم؛ اما در همین حال تمرکز ما بر روی ابعاد داخلی جنگ استوار بوده است.

تشکیل شورای عالی صلح به منظور تشویق و ترغیب گروه طالبان و حزب اسلامی به آغاز مذاکرات سیاسی با حکومت، تنها و تنها مصرف و کاربرد داخلی می تواند داشته باشد. این شورا در ابعاد منطقه ای و بین المللی هیچ نقشی را نمی تواند ایفا کند. زیرا تغییر روندهای سیاسی در سطح منطقه و جهان از یک سو نیازمند فهم رویکردهای سیاسی، اقتصادی و امنیتی در منطقه می باشد و از سوی دیگر به اختیارات و صلاحیت های رسمی از سوی دولت افغانستان احتیاج دارد تا دولت های خارجی را برای ایجاد همکاری منطقه ای و بین المللی بر محور منافع مشروع و مشترک در افغانستان ترغیب نماید. شورای عالی صلح نه از چنین قدرت و صلاحیتی برخوردار است و نه کشورها آن را به عنوان طرف سیاسی خود به رسمیت می شناسد. بر این اساس کارکرد شورای عالی صلح ناگزیر مانند گذشته بر امتیاز یک جانبه به گروه و افراد طالبان و سایر گروه های مسلح مخالف دولت محدود خواهد ماند.

رئیس شورای عالی صلح در نخستین مصاحبه اش اعلام کرد که جنگ با طالبان را مشروع و جایز نمی داند. به همان میزانی که این اظهارات به مشروعیت بخشی طالبان کمک می کند، به نامشروع بودن اقدامات نظامی حکومت علیه این گروه ها نیز اشاره دارد. ابهام ماهوی شورای عالی صلح، که آیا این شورا یک نهاد دولتی است که در چارچوکات سیاست رسمی دولت فعالیت خواهد کرد یا یک سازمان مستقل که تصمیم گیری ها و رویکردهای متفاوت از حکومت را می تواند دنبال کند، این پرسش را به وجود می آورد که گفته های شورای عالی صلح را به حساب کی و کدام نهاد باید گذاشت؟ حکومت یا شورای عالی صلح؟ به هر حال شورای عالی صلح حق ندارد از حیثیت و منافع گروه های مسلح مخالف دولت دفاع نماید. برای مردم افغانستان نظام سیاسی، دولت و قانون اساسی اصل است و هرگز قابل معامله نمی باشد. طالبان و گروه های هراس افکن، شورشیانی اند که در برابر این نظام می جنگند. نباید این دو با حیثیت و حقوق برابر در نظر گرفته شوند. نظام سیاسی افغانستان یک نظام دموکراتیک و مشروع است که با خواست مردم افغانستان و موافقت جامعه جهانی به وجود آمده و بنابراین تمامی تصمیمات و سیاست های آن بر مبنای خواست و اراده مردم استوار بوده و از جانب مردم مورد حمایت مستدام قرار می گیرد.

این در حالی است که نشست های چهارجانبه صلح که با امیدواری های زیادی کار خود را آغاز کرده بود، اکنون به دلیل شسرت نکردن طالبان در این نشست باین بست مواجه شده است. طالبان شسرت در این مذاکرات را رد کرده است و این یعنی به چالش کشیدن مذاکرات چهارجانبه. طالبان با رد درخواست پاکستان برای شرکت در مذاکرات صلح، عملیات نظامی خود را در ولایات مختلف و بخصوص ولایت هلمند افزایش داده و موفق شده اند که نیروهای امنیتی را از چندین ولسوالی این ولایت عقب براند. گفته می شود که طالبان هلمند را به پایگاه اصلی خود در افغانستان تبدیل می کند و عملیات خونین و خشونت بار بهاری خود را از همین نقطه سامان خواهد داد. از طرف دیگر رئیس جمهور نسبت به موفقیت مذاکرات صلح اظهار شک و تردید می کند و می گوید که ما باید حوصله استراتژیک داشته باشیم و برای بدترین حالت ممکن آمادگی داشته باشیم. اکنون چنین به نظر می رسد که روند صلح با پیچیدگی های بسیاری روبرو می باشد که نه تنها شورای عالی صلح که حکومت افغانستان نیز قادر به حل آن نخواهد بود. چرا که اراده بین المللی در مورد امنیت افغانستان تاهنوز شکل نگرفته است و منافع کشورها در افغانستان تاهنوز تعریف نشده است.

دیروز، سرمنشسی عمومی ناتو با هیئت پایه به کابل آمدند بسا رئیس جمهور غنی در یک کنفرانس مشترک خبری شرکت کردند. سرمنشسی عمومی ناتو بیان داشت که ناتو در کنار نیروهای امنیتی افغانستان به نقش آموزشی و مشورهدهی خود ادامه خواهد داد. او بیان داشت که این سازمان دوباره به میدان جنگ نخواهد رفت. او گفت که نیروهای امنیتی افغانستان در سال گذشته ثابت ساختند که قادر به مبارزه با هراس افکنان و ایستادگی در برابر نیروهای مخالف مسلح دولت است. با این وجود، او سخن از دشواری های زد که در سال پیش رو، متوجه نیروهای امنیتی افغانستان است. رئیس جمهور غنی نیز سخن از توافق بر سر گفتگوی صلح در روند نشست چهار جانبه به میان آورد و بیان داشت که در این نشست بر سر گفتگوی صلح به توافق دست یافته ایم. او همچنین بیان داشت که جنگ افغانستان ابعاد منطقه ای و بین المللی دارد و در نشست چهار جانبه این مسئله روشن شده است. سخنان سر منشی عمومی ناتو و رئیس جمهور غنی دشواری ها و امیدواری ها را برای آینده افغانستان نشان می دهد. رئیس جمهور غنی امیدوار است که گفتگوی صلح به نتیجه می رسد و تنها نیازمند حوصله استراتژیک است. در عین حال، سخن از گزینه نظامی می زند که حکومت وحدت ملی باید در برابر کسانیکه پاسخ منفی به طرح صلح می دهد، در پیش گیرد. سرمنشسی عمومی ناتو نیز در عین حالی که حمایت از نیروهای نظامی افغانستان به میان می آورد از دشواری های فراروی نیروهای امنیتی افغانستان نیز سخن به میان می آورد. در وضعیت کنونی، در سال پیش رو، چه چیزی منتظر مردم افغانستان و نیروهای امنیتی کشور است؟ آیا جنگ تشدید خواهد شد و یا اینکه پروسه صلح روند جدیدی را تجربه خواهد کرد. آنچه تا کنون مشخص شده است این است که گروه طالبان پاسخ منفی به روند گفتگوی رو در رو با حکومت وحدت ملی داده است. سفیر آلمان در کابل گفته است که پاسخ

حوصله استراتژیک حکومت وحدت ملی و پیشرفت های گروه طالبان در میدان جنگ

رحیم حمیدی

که حکومت وحدت ملی در مدیریت جنگ ناکام بوده است. در عین حال، نظرسنجی تازه مؤسسه مطالعات استراتژیک افغانستان نشان می دهد که برنامه صلح حکومت وحدت ملی افغانستان ناکام بوده است. بنابراین، حکومت وحدت ملی هم در عرصه مدیریت جنگ و هم در عرصه پیشبرد نامه صلح ناکام بوده است. این در حالی است که رئیس جمهور غنی سخن از حوصله استراتژیک سخن به میان می آورد. دشواری های نیروهای امنیتی افغانستان تنها منوط به میدان جنگ نمی شود. فقدان حمایت سیاسی از نیروهای امنیتی افغانستان از دشواری های دیگر نیروهای امنیتی افغانستان است. نیروهای امنیتی در ولایت کندز با مشکل لجویستیگی مواجه بود. در ولسوالی سنگین ولایت هلمند، به نیروهای امنیتی کشمور مواذ غذایی و اسلحه رسیده بود. نیروهای امنیتی کشمور با تأخیر زیاد کمک دریافت می کنند. همه این موارد نشان می دهد که نیروهای امنیتی کشمور حمایت سیاسی نمی شود. نخبگان سیاسی کشور اراده سیاسی کافی برای جنگ ندارد. اگر

گروه طالبان تاکتیکی و کوتاه مدت است. او بیان داشته است که در آینده گفتگوی مستقیم صلح میان حکومت افغانستان و این گروه خواهد شد. با این حال، قرائن و شواهد نشان می دهد که گروه طالبان تمایلی به گفتگوی صلح ندارد. چند روز پیش، مقامات ولایت غزنی بیان داشتند که گروه طالبان در صدد تکرار سناریوی ولایت کندز در غزنی است. به دیگر سخن، گروه طالبان به دنبال سقوط ولایت غزنی است. این ولایت، از سال های متعددی در محاق توجه گروه طالبان بوده است. در سال های متعددی مرکز این ولایت در شانه روز میان گروه طالبان و نیروهای دولتی افغانستان تقسیم شده بود. در سال های پیش، روزانه، کنترل ولایت غزنی در دست نیروهای امنیتی کشور بود و شب ها گروه طالبان بر شهر و مرکز ولایت غزنی تسلط داشتند. ایستگاه های رادیویی که در ولایت غزنی فعالیت دارد، شبها ایستگاه های رادیویی سروردهای گروه طالبان را نشر می نمود. اکنون، اما وضعیت دگرگون شده است و این گروه به دنبال خارج کردن مرکز ولایت غزنی از کنترل نیروهای امنیتی افغانستان است.

نیروهای امنیتی کشمور با مشکلات در میدان جنگ مواجه است در کنار آن باید از فقدان اراده سیاسی نخبگان حکومت و فقدان حمایت سیاسی آن ها از نیروهای امنیتی کشور نیز سخن به میان آورد. در سال آینده اگر کشورهای امنیتی متعهد به حمایت از نیروهای امنیتی کشور باشند، حکومت وحدت ملی برای یکسال دیگر از خطر سقوط محفوظ خواهد ماند. با این حال، مشکل از بنیاد بر طرف نخواهد شد. زیرا، تهدید همچنان با برجا خواهد ماند. به تعویق انداختن سقوط حکومت وحدت ملی تنها در صورتی ممکن می گردد که نیروهای ناتو دوباره به میدان جنگ بر گردد و نخبگان سیاسی افغانستان از نیروهای امنیتی افغانستان حمایت قاطع سیاسی نماید و نگذارد که سربازان کشور در میدان جنگ تشنه، گرسنه و بدون تسلیحات بماند. آموزش و مشوره دهی ناتو به نیروهای امنیتی افغانستان یک ضرورت است اما کافی نیست. نیروهای امنیتی کشور باید با تجهیزات پیشرفته مجهز گردد. میدان جنگ با امر ضروری و جدی است. تجربه نشان داده است که جنگ زمینی نمی تواند آینده جنگ را مشخص نماید. بلکه آنچه تعیین کننده است نیروهای هوایی است. این در حالی است که مقامات نظامی آمریکا و ناتو معتقد است که تا سال ۲۰۲۰ نیروی هوایی افغانستان نمی تواند به صورت کامل تجهیز گردد و در میدان جنگ تعیین کننده باشد. بنابراین، برای پایان جنگ و بیروزی نیروهای امنیتی کشور بر گروه های مخالف مسلح دولت ضرورت به تجهیز نیروی هوایی کشور داریم. در پایان این نوشتار یکبار دیگر باید متذکر شد که آینده افغانستان نامعلوم است. دست های به صلح یک امر پیچیده است. گروه طالبان تمایلی برای گفتگوی صلح ندارد. حکومت وحدت ملی بجای سرکوب گروه طالبان سخن از حوصله استراتژیک می زند. این در حالی است که گروه طالبان پیشرفت های قابل توجه در میدان جنگ داشته است.

آلودگی هوای کابل؛ چالش جدی حکومت در سال آینده

مهدی مدیر

دهد. بنابر این گرد و غبار در آسمان کابل به دلیل وجود کوه های مرتفع و احاطه کابل توسط این کوه ها و کمبود بارش برف و باران در طول سال از مناطق هم جوار آن که توسط این چنین توسط کوه ها احاطه نشده است، بیشتر است. افزایش جمعیت یکی دیگر از عوامل آلودگی محیط زیست در کابل است. کابل ساخته شده است، اما جمعیت این شهر هم اکنون به بیش از پنج میلیون نفر و بنا به بعضی گفته ها حتی به هفت میلیون نفر رسیده است. بسیاری از خانواده های روستایی افغانستان به دلیل نبود کار و فقر اقتصادی مجبور به مهاجرت به شهرها می شوند که کابل یکی از شهرها است که بیشتر سساکنان آن را کسانیکه تشکیل می دهند که محل سکونت اصلی شان را ترک کرده اند. همچنان بیشتر مهاجران افغان که از کشورهای پاکستان و ایران دوباره به افغانستان وحدهای می گردند، به ولایتهای اصلی شان باز نمی گردند و به کابل یا یکی از شهرهای دیگر افغانستان عودت می کنند. این مهاجرت ها باعث تراکم جمعیت در کابل شده است و بسیاری از مشکلات محیط زیستی را به وجود آورده است. همچنان اکثریت شهروندان کابل را طبقه پایین جامعه تشکیل می دهند که برای تأمین نیازهای اولیه زندگی مواد سوختی آورده کننده چون نفت، گاز، چوب و زغال سنگ را به مصرف می رسانند. مصرف این مواد هرچند برای تأمین نیازهای اولیه زندگی شهروندان کابل یک امر حیاتی

مجاری باز فاضلاب و سوخت فاضولات حیوانی، مقدار بیشتری مواد غایبه داشته باشد. بیشتر خانه ها در کابل به سیستم کانالیزاسیون شهری وصل نیستند و کانال فاضلاب تشناب های خانه های شخصی مستقیما به چوچیه ی های بیرون و در داخل کوچه ها می ریزند و در فضای باز جریان می یابد. این مشکل به حدی است که برای خیلی ها عبور و مرور را از کوچه های تنگ و خاک آلود کابل مشکل کرده است و بسیاری از مردم مجبور هستند هنگام عبور از کوچه ها، بینی شان را محکم بگیرند تا بوی بد ناشی از جریان فاضلاب در کوچه، آزار شان ندهد. از سوی دیگر گرد و خاک در مکان های خشکی نظیر کابل، یک آلوده کننده عمده است. بسیاری از ما روزها وقتی در شهر در حال گشت و گذار هستیم متوجه آلودگی وحشتناک هوای کابل نمی شویم ولی اگر در شب و هنگامی که هنوز تعدادی از موترها در حال رفت و آمد هستند از خانه بیرون شویم، در شعاع چراغ موتورها، میزان واقعی گرد و غبار و آلودگی هوای شهر کابل را می توانیم مشاهده کنیم. اما یخش بزرگ از آلودگی هوای شهر کابل مربوط ساختار جغرافیایی این شهر است. به لحاظ جغرافیایی، شهر کابل مانند کاسه ای است که توسط دیوارهای کوه های بلند احاطه گردیده و در اثر وزش باد، آلودگی هوا به آسانی از این کاسه خارج نمی شود و همچنان آن برف های سنگین دهه ی ۴۰ کابل هم دیگر وجود ندارد تا گرد و غبار و آلودگی های فوسیلی را در خود رسوب

مشکلات شهروندان کابل بوده است اما متاسفانه هنوز به آن توجه جدی صورت نگرفته است. در جریان چند سال گذشته، پی هم تحقیقات علمی پیرامون هوای آلوده شهر کابل ارایه شده است. این تحقیقات بیشتر از طرف سازمان های بین المللی انجام شده است و اغلب وضعیت هوای کابل را خطرناک توصیف کرده اند. توصیفی که این تحقیقات ارایه می دهند، گاهی شهر کابل را از نظر محیط زیست کثیف ترین پایتخت دنیا لقب می دهند و گاهی آلودگی هوای کابل را با شهر یکن پایتخت کشور چین مقایسه می کنند. طبق آخرین گزارش ها سالانه میلیونها تن مواد آلوده کننده هوا، در فضای شهر کابل یخش می شود و دولت افغانستان هنوز برنامه جدی در این قسمت نداد و برای کاهش آلودگی هوا بودجه ای اختصاص نداده است. درسال ۲۰۰۷ نیز روزنامه ی رویترز به نقل از یک مقام شاروالی کابل نوشت که ۳۰ درصد هوای کابل را مواد غایبه انسانی معلق در هوا تشکیل می دهد. این گونه گزارش ها و تحقیق ها دولت کانادا را به خاطر سلامتی سربازانش نگران کرد و دستور یک تحقیق مستقل را صادر کرد. اما پژوهشگران بعد از انجام تحقیقات شان گفتند که مقدار مواد غایبه در هوای شهر کابل مثل هوای کانادا، نرمال و معمولی است و بخشی از این مواد غایبه می تواند مربوط به فاضولات پرنده ها و حشرات باشد. در حالی که امکان دارد هوای کابل به علت

و ضروری است، اما تأمین این نیاز حیاتی منجر به آلودگی هوای شهر کابل می گردد. از سوی ساختار شهر کابل این مقدار جمعیت را پذیرا نیست و از سوی دیگر اکثریت مردم با فرهنگ شهر نشینی آشنا نیستند و توجه به حفظ و پاک نگهداشتن محیط زیست ندارند. بیشتر مردم کابل زباله های شان را در جویچه های کنار سرب ها و یا در کوچه ها می اندازند و شاروالی کابل هم به اندازه کافی سطل های زباله را در تمام نقاط شهر نگذاشته است تا مردم زباله های شان را در داخل آنها بریزند. همه ی این عوامل باعث افزایش آلودگی هوا و محیط زیست در کابل شده است و هر روزه شهروندان کابل را در معرض امراض گوناگون ناشی از آلودگی هوا و محیط زیست قرار می دهد. ورود بی سرو سامان وسایط نقلیه و افزایش بی رویه آن در سطح شهر کابل یکی دیگر از عوامل آلودگی هوای شهر کابل است. بیشتر وسایط نقلیه که در داخل شهر کابل مورد استفاده شهروندان قرار دارد، کهنه و فرسوده و دود زا هستند. همچنان این وسایط از مواد سوخت کم کیفیت استفاده می کنند که در تولید دود غلیظ و مضر برای صحت انسان، نقش عمده را دارد. عبور و مرور این گونه وسایط در داخل شهر هم هوای شهر را آلوده می کند و هم باعث وجود آمدن امراض گوناگون می گردد که از دود مواد سوخت کم کیفیت ناشی می شود. به نظر می رسد سونامی بزرگی زیر پوست شهر در جریان است و هر لحظه بر شدت آن افزوده می شود. این سونامی عظیم می خاموش، تازه دهان باز کرده است و اگر جلو آن گرفته نشود، ممکن است همه ی شهروندان کابل را ببلعد.

کاهش آلودگی هوای کابل نیاز به یک برنامه جدی و دراز مدت و سرمایه گذاری دراد، در نبود برنامه و سرمایه، آلودگی هوا بصورت اتفاقی کاهش نمی یابد، انتظار می رود حکومت وحدت ملی با یک بودجه ی اختصاصی و برنامه مدون و مشخص در سال آینده خورشیدی به مبارزه آلودگی هوای شهر کابل برود و از شهرداری کابل و اداره ملی محیط زیست بخواهد تا بصورت جدی آلودگی هوای کابل را نظارت کنند و از آلودگی هوای کابل برای شهروندان اطلاعات دقیق بدهد. آگاهی دهی دقیق و منظم درباره آلودگی هوا و نشر گزارش روزانه تغییرات وزارت آلوده در هوای کابل از سوی اداره محیط زیست، می تواند یکی از برنامه های باشد که حکومت باید در سال آینده برای کاهش آلودگی هوا روی دست بگیرد تا شهروندان کابل با اطلاع از میزان آلودگی هوا، از میزان روزنامه افغانستان از همه چاپی ها پیشگامان و صحت خود دعوت به همکاری می نماید. هیئت تحریر در ویرایش مطالب دست باز دارد. مقالات وارده بازگردانده نمی شود. مسئولیت مقالات به عهده نویسندگان آنها است و تنها سرمقاله بیاتگر دیدگاه روزنامه افغانستان میباشد.

روزنامه افغانستان بخش دری و پشتوی روزنامه اوت لوک افغانستان است. www.dailyafghanistan.com Email: thedailyafghanistan@yahoo.com

- صاحب امتیاز: دکتر حسین یاسا
مدیر مسول: محمد رضا هویدا
سردبیر: حفیظ الله زکی

کاریکاتوربست: خالق علی زاده

دو زبان: علی اصغر زاهدی، مصطفی جعفری
مسئول وب سایت: غلام عباس اصلان

آدرس: کابل، شهرک امید سبز، فاز چهار، کوچه ششم، خانه نمبر ۱۳۷

افغانستان The Daily Afghanistan Outlook AFGHANISTAN The Leading Independent Magazine